

T.C. SAYIŞTAY BAŞKANLIĞI

**DIYARBAKIR BÜYÜKŞEHİR
BELEDİYESİ**

2012YILI DENETİM RAPORU

ARALIK 2013

T.C. SAYIŞTAY BAŞKANLIĞI
06100 Balgat / ANKARA
Tel: 0 312 295 30 00 Faks: 0 312 295 40 94
e-posta: sayistay@sayistay.gov.tr
<http://www.sayistay.gov.tr>

Bu rapor, 6085 sayılı Sayıştay Kanunu uyarınca yurütölen dözencilik denetimi sonucu hazırlanmıŐtır.

İÇİNDEKİLER

DİYARBAKIR BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ HAKKINDA BİLGİ	1
KAMU İDARESİ MALİ TABLOLARI	5
DENETLENEN KAMU İDARESİ YÖNETİMİNİN SORUMLULUĞU	5
SAYIŞTAYIN SORUMLULUĞU	6
DENETİMİN DAYANAĞI, AMACI, YÖNTEMİ VE KAPSAMI	6
DENETİM GÖRÜŞÜ	7

DİYARBAKIR BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ HAKKINDA BİLGİ

Osmanlı Devleti döneminde Diyarbakır Şehremanet 1865 yılında kuruldu. Uzunca bir süre beldeler bu şehremanetleri marifetiyle idare edildi. 1882 tarihli Diyarbakır salnamesinde Diyarbakır Şehremini, Belediye Başkanı Abdüllatif Efendi'dir, yardımcısı da Ermeni Osib Efendi'dir. Aynı dönemde Karabet ve Mıgırdiç Efendiler belediye meclis azası, Dr. Bedros Efendi de belediye başhekimidir. 1922 yılında Ankara Hükümetince çıkarılan 278 sayılı "Devairi Belediye Rüesa'sının Sureti İntihabına Dair Kanun" çerçevesine göre Diyarbakır dâhil diğer tüm yerleşim yerlerinde Cumhuriyet rejiminin belediyeleri kuruldu. Diyarbakır adı 1937 yılında Mustafa Kemal ATATÜRK'ün emriyle Belediye meclis kararıyla Diyarbakır'a dönüşmüştür. 1922 tarihinden sonra Şehremanetliğinden Belediyeliğe dönüşmüştür.

Diyarbakır Büyükşehir Belediyesi, 09.09.1993 tarih ve 21693 sayılı Resmi Gazetede yayınlanarak yürürlüğe giren 02.05.1993 tarih ve 504 sayılı Yedi İlde Büyükşehir Belediyesi Kurulması Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin 1 inci Maddesi ile kurulmuştur.

Diyarbakır kent merkezi Bağlar, Kayapınar, Sur ve Yenişehir ilçelerine ayrılmıştır. Diyarbakır'ın nüfusu 1.570.943 olup kent merkezinin nüfusu 875.069'dur. Büyükşehir Belediyesi 43'ü merkez, 87'si kırsal olmak üzere 130 mahalleye hizmet götürmektedir. Diyarbakır ilinin yüzölçümü 15.272 km² olup kent merkezi yüzölçümü 2.339 km²'dir. Diyarbakır Büyükşehir Belediyesinde 333'ü memur, 400'ü kadrolu işçi, 34'ü geçici işçi ve 177'si sözleşmeli olmak üzere toplam 944 personel çalışmaktadır. Memurların % 21'i lisans, % 45'i yüksekokul, % 7'si meslek lisesi, % 15'i lise ve % 1'i ilkokul düzeyinde öğrenim görmüştür. Sözleşmeli personelin öğrenimi ise % 77'si lisans, % 27'si yüksekokul ve % 17'si meslek lisesi düzeyindedir.

Kurumun 4646 sayılı Doğal Gaz Piyasası Kanununun 4 üncü maddesi gereği Diyarbakır Doğalgaz Dağıtım Anonim Şirketine %10 oranında zorunlu üyedir. Ayrıca bir yapı denetim şirketine % 20 oranında ortak olup bu şirketin 2012 yılı zararı 60.828,18 TL'dir. Kurum ayrıca Güneydoğu Anadolu Bölgesi Belediyeler Birliğine üyedir.

Kurumun teşkilat şeması aşağıda görülmektedir.

Kurumun genel faaliyet amacı belde sakinlerinin mahalli müşterek nitelikteki ihtiyaçlarını karşılamaktır. Kurumun faaliyet alanı genel olarak imar ve şehircilik, çevre, sağlık, ulaşım, itfaiye ve afet yönetimi, kültür ve turizm, sosyal hizmetler, zabıta (Güvenlik ve Huzur, Denetim) alanlarında toplanmaktadır.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliğinin Kapsam başlıklı 2'nci Maddesindeki "Bu Yönetmelik hükümleri; il özel idaresi, belediye, bağlı idare ve mahalli idare birliklerinin bütçe ve muhasebe kayıt ve işlemlerini kapsar." hükmü gereğince Diyarbakır Büyükşehir Belediyesinin muhasebe işlemlerinde bu yönetmelik uygulanmaktadır. 5018 Sayılı Kamu Mali Yönetim ve Kontrol Kanunu ile ikincil mevzuatı, Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği, Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği, Mahalli İdareler Harcama Belgeleri Yönetmeliği, Ön Ödeme Usul ve Esasları Hakkındaki Yönetmelik, vergi kanunları, Belediye Kanunu, Büyükşehir Belediye Kanunu, Merkezi Yönetim Bütçe Kanunları gibi yasal mevzuat ile işlemler yürütülmektedir. Kurum Tahakkuk esaslı muhasebe sistemini kullanmaktadır. 2006 yılından itibaren Analitik Bütçe kodlamasına geçilmiştir. Mahalli idareler (Belediye, Bağlı idare ve birliklerine ait) detaylı hesap planında yer alan hesaplar kullanılmaktadır. Bütçe kod yapısı mahalli idareler için çıkarılmış analitik bütçe kod yapısıdır. Yasal bildirimler için aylık mizan çıkarılmaktadır. Maliye Bakanlığına her ay Kamu Harcama ve Muhasebe Bilişim Sistemine mizan aktarılmaktadır. Yıl sonunda geçici ve kesin mizan, bilanço, gelir- gider kesin hesap, faaliyet sonuç tablosu, yevmiye defteri, büyük defter, muhasebe fiş listesi bilgisayar sisteminden çekilebilmektedir. Kurumca Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Usulü Yönetmeliğinin 420'nci Maddesinde sayılan mali tablolar ve 416'nci Maddesinde sayılan yönetim dönemi defter ve raporlar üretilmektedir. Kurumun mali işlemlerinde kullanacağı kanıtlayıcı belgeler 15.08.2007 tarih ve 26614 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren Mahalli İdareler Harcama Belgeleri Yönetmeliğine göre oluşturulmaktadır. Kurum bütçe hazırlama süreci de Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği hükümlerine göre yürütülmektedir. Bütçenin yapısı ve hazırlanma sürecinde Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliğinin 5-41'inci maddeleri uygulanmaktadır.

Kurumun mali yapısı ile ilgili 2012 yılına ait bazı bilgiler aşağıda gösterilmiştir.

BÜTÇE GELİRLERİ(Tahsilat-TL)		2011 Yılı	2012 Yılı	Değişim(%)
1.	Vergi Gelirleri	4.785.800,90	2.490.891,52	-47,95
2.	Teşebbüs ve Mülkiyet Gelirleri	23.598.519,54	26.854.523,49	13,79
3.	Alınan Bağış ve Yardımlar	1.437.694,45	1.121.369,56	-22,00
4.	Diğer Gelirler	131.225.772,96	153.845.696,39	17,23
5.	Sermaye Gelirleri	6.522.875,00	2.779.725,85	-57,38
	Red ve iadeler(-)	2.461,40	57.669,69	-2242,96
	NET BÜTÇE GELİRİ	167.568.201,45	187.034.537,12	11,61

BÜTÇE GİDERLERİ(Tediye-TL)		2011 Yılı	2012 Yılı	Değişim(%)
1.	Personel Giderleri	37.104.065,05	48.560.615,82	30,87
2.	SGK'ya Devlet Primi Giderleri	7.060.201,81	8.050.519,91	14,02
3.	Mal ve Hizmet Alım Giderleri	80.983.670,27	107.056.220,41	32,19
4.	Faiz Giderleri	1.131.597,74	1.308.489,49	15,63
5.	Cari Transferler	6.440.804,28	8.427.341,16	30,84
6.	Sermaye Giderleri	31.642.621,03	37.475.451,26	18,43
7.	Sermaye Transferleri	-	-	
8.	Borç Verme	-	-	
	NET BÜTÇE GİDERİ	164.362.960,18	210.878.638,05	28,30
	PLANLANAN BÜTÇE	192.500.500,00	256.220.300,00	33,10
	BÜTÇE GERÇEKLEŞMESİ :	% 85.38	% 82.30	

2012 YILI DİĞER MALİ BİLGİLERİ (TL)

Alacaklar (120-140)	: 31.602.995,69
Kısa Vadeli Borçlar (300-391)	: 177.933.145,34
Uzun Vadeli Borçlar (400-481)	: 11.325.395,79
Dönen Varlıklar Toplamı	: 20.909.400,65
Duran Varlıklar Toplamı	: 177.520.051,23

Yukarıda görüldüğü üzere Kurumun vergi ve sermaye gelirlerinde ciddi düşüş olmakla beraber diğer gelir kalemlerindeki artış bunu dengelemiş ve bir önceki yıla göre gelirlerdeki net değişim % 11,61 olmuştur. Her iki yılda da gelirler harcamaları karşılayamamaktadır. Örneğin 2012 yılı toplam gelirleri 187.034.537,12 TL iken 2012 yılı toplam giderleri 210.878.638,05 TL olmuştur. 2012 yılında gelirler giderlerin % 88,69'unu karşılayabilmektedir. Kurum borçlarının % 94,01'inin kısa vadeli olması ve toplam 189.258.541,13 TL'lik toplam borçların Kurum gelir toplamını geçmiş olması Kurumu risk altında bırakmaktadır.

KAMU İDARESİ MALİ TABLOLARI

Diyarbakır Büyükşehir Belediyesinde yürütülen 2012 yılı denetim çalışmaları, Kamu İdaresi Hesaplarının Sayıştaya Verilmesi ve Muhasebe Birimleri ile Muhasebe Yetkililerinin Bildirilmesi Hakkında Usul ve Esaslar” ın 5’inci maddesi gereğince hesap dönemi sonunda Sayıştaya gönderilmesi gereken defter, tablo ve belgelerden denetim ekibine sunulabilmiş ve aşağıda gösterilmiş olan belgeler ile aynı usul ve esasların 8 inci maddesinde yer alan diğer belgeler dikkate alınarak yürütülüp sonuçlandırılmıştır.

a) Kamu idaresi veya muhasebe birimleri adına açılmış bulunan banka hesap numaralarını gösterir cetvel.

b) Yevmiye defteri

c) Taşınır kesin hesap cetveli

d) Faaliyet sonuçları tablosu

e) Bütçe

f) Geçici ve kesin mizan

g) Bilanço

h) Bütçe giderleri ve ödenekler tablosu

ı) Gider kesin hesap cetveli

i) Bütçe gelirleri kesin hesap cetveli

j) Bütçe uygulama sonuçları tablosu

k) Bütçe gelirleri ekonomik sınıflandırılması tablosu,

DENETLENEN KAMU İDARESİ YÖNETİMİNİN SORUMLULUĞU

Denetlenen kamu idaresinin yönetimi, tabi olduğu muhasebe standart ve ilkelerine uygun olarak hazırlanmış olan mali rapor ve tabloların doğru ve güvenilir bilgi içerecek şekilde zamanında Sayıştaya sunulmasından, bir bütün olarak sunulan bu mali tabloların kamu idaresinin faaliyet ve işlemlerinin sonucunu tüm önemli yönleriyle doğru ve güvenilir olarak yansıtmasından ve ister hata isterse yolsuzluktan kaynaklansın bu mali rapor ve tabloların önemli hata veya yanlış beyanlar içermemesinden; kamu idaresinin gelir, gider ve malları ile bunlara ilişkin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğundan; mali yönetim ve iç kontrol sistemlerinin amacına uygun olarak oluşturulmasından, etkin olarak

işletilmesinden ve izlenmesinden, mali tabloların dayanağını oluşturan bilgi ve belgelerin denetime hazır hale getirilmesinden ve sunulmasından sorumludur.

SAYIŞTAYIN SORUMLULUĞU

Sayıştay, denetimlerinin sonucunda hazırladığı raporlarla denetlenen kamu idarelerinin gelir, gider ve malları ile bunlara ilişkin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğunu tespit etmek, mali rapor ve tablolarının güvenilirliğine ve doğruluğuna ilişkin görüş bildirmekle sorumludur.

DENETİMİN DAYANAĞI, AMACI, YÖNTEMİ VE KAPSAMI

Denetimlerin dayanağı; 6085 sayılı Sayıştay Kanunu, genel kabul görmüş uluslararası denetim standartları, Sayıştay ikincil mevzuatı ve denetim rehberleridir.

Denetimler, kamu idaresinin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğunu tespit etmek ve mali rapor ve tablolarının kamu idaresinin tüm faaliyet ve işlemlerinin sonucunu doğru ve güvenilir olarak yansıttığına ilişkin makul güvence elde etmek amacıyla yürütülmüştür.

Kamu idaresinin mali tabloları ile bunları oluşturan hesap ve işlemlerinin doğruluğu, güvenilirliği ve uygunluğuna ilişkin denetim kanıtı elde etmek üzere yürütülen denetimler; uygun denetim prosedürleri ve tekniklerinin uygulanması ile risk değerlendirmesi yöntemiyle gerçekleştirilmiştir. Risk değerlendirmesi sırasında, uygulanacak denetim prosedürünün belirlenmesine esas olmak üzere, mali tabloların üretildiği mali yönetim ve iç kontrol sistemleri de değerlendirilmiştir.

Denetimin kapsamını, kamu idaresinin mali rapor ve tabloları ile gelir, gider ve mallarına ilişkin tüm mali faaliyet, karar ve işlemleri ve bunlara ilişkin kayıt, defter, bilgi, belge ve verileri (elektronik olanlar dâhil) ile mali yönetim ve iç kontrol sistemleri oluşturmaktadır.

Bu hususlarla ilgili denetim sonucunda ulaşılan denetim görüşünü destekleyen yeterli ve uygun denetim kanıtı elde edilmiştir.

DENETİM GÖRÜŞÜ

Diyarbakır Büyükşehir Belediyesi'nin 2012 yılına ilişkin mali rapor ve tablolarının tüm önemli yönleriyle doğru ve güvenilir bilgi içerdiği; gelir, gider ve mallarına ilişkin hesap ve işlemlerinin kanun ve diğer hukuki düzenlemelere uygun olduğu kanaatine varılmıştır.